

gen eller hvilkenomhelst anden Tid indskrænket, selv om man maatte skal nødes til at tage Børn sammen, der staa paa forskjellige Udviklingsstrin. For bestemt at antyde dette, vil jeg sige — og som praktisk Skolemand har jeg nogen Erfaring i saa Henseende — at, dersom jeg havde Valget mellem enten at have endogsaa indtil 100 Børn fra 7—14 Aar, hver Dag, — forudsat jeg har tilstrækkelig Rum og Plads til dem — eller at dele dem i Gold, tager jeg dem hellere hver Dag, end jeg deler dem i 2—3 Gold, altsaa kun har dem hver anden eller hver tredje Dag til Undervisning, om de end staa paa et meget forskjelligt Udviklingsstrin og ere af meget forskjellig Alder. Jeg tror, at man vil komme videre med Børnene, naar man har dem hver Dag, forudsat at man har stadig Skolegang. I den Henseende skal jeg henvise til, hvad der finder og har fundet Sted i de flestvigste Skoler og navnlig i Skolerne i den sydlige Del. Naagtet man der lærte Børnene Sprog forfra, naar de kom i Skole, kan jeg dog ikke tænke mig nogen anden Grund til, at disse Skoler, naar man blot ser hen til Kundskaberne, vare istand til at opnaa et Resultat, der fuldtud stod over, hvad Skolerne i den øvrige Del af Landet opnaa, end den, at de væsentlig havde Hverdags- og Hverdagskoleundervisning; der var nemlig Skolegang de 5 Dage om Ugen, og dette var udført, ikke ved en Deling efter det forskjellige Udviklingsstrin, men netop ved, at Børnene gik i Skole fra det 7de til det 14de Aar, nogle til 15de og 16de. Det staa derfor for mig saaledes, at, naar Valget staa uden økonomisk Hensyn, saa foretrækker jeg langt det at have Hverdagsundervisning for Børnene. Med Hensyn til de enkelte Bestemmelser i dette Ufsnit skal jeg kun gjøre opmærksom paa et Par enkelte, som jeg finder mindre heldige. Naar det saaledes er bestemt, at Ferierne for Skolerne skulle bestemmes af Skoleinspektionen, tror jeg, at det er en stor Feil. Naar det er bestemt, hvor stort et Antal Skoledage der bør være, bør man absolut overlade det til de rent lokale Autoriteter at bestemme FERIERNES Fordeling, altsaa ogsaa deres Begyndelse og Ophør; de ere jo væsentlig bestemte, dels for at Lærerne skulle have Fritid, men dels og navnlig, for at Forældrene i dem kunne have Nytte og Gavn af deres Børn. Selv indenfor den samme Kommune kan det have megen Betydning, om Ferierne blive lagte 8 Dage tidligere eller senere; selv indenfor samme Kommune er det ikke muligt med Forsvarlighed at bestemme FERIERNES Begyndelse til een og samme Tid. Dette har naturligvis særlig Betydning for Landets Bedkommende. Skal der være Hverdags- og Hverdagsundervisning med Børnene, er det jo klart nok, at det nuværende Antal Lærere ikke nær vil staa til, og det er ligesaa klart, at et større Antal af Lærere enten paa den ene eller anden Maade vil kræve en meget betydelig Beforsning; det bliver den største Ban-

stetlighed, som bliver at overvinde i den Henseende. Men eer Ting tror jeg i hvert Fald, man ogsaa maa være beredt paa, og det er, at vil man have noget Alvorligt gjort i den Henseende, maa man være belavet paa, at det vil koste betydeligt; derom kan der ikke være Tvivl. Der er talt en Del om Kommunernes ringe Indflydelse overfor Skoleplanen. De Udtalelser, der derom ere komne frem, tror jeg ere fuldt berettigede; det, der bliver tilbage for Kommunerne, bliver i Virkeligheden kun det at betale, uden at have nogen afgjørende Indflydelse. Jeg anser imidlertid den Slags Ting for at være af den, som man kan være sikker paa baade kunne og ville blive rettede. Det skal jeg derfor ikke opholde mig videre ved, og jeg skal kun bemærke, at jeg tror, det vilde være fuldstændig urigtigt mod Kommunerne at paalægge dem blot at betale, uden at have nogen afgjørende Indflydelse. Med Hensyn til Lærestoffet ønsker jeg ogsaa at gjøre et Par Bemærkninger, og navnlig om, hvad der staa i § 20, Slutningen, nemlig at „Psalmer og Sange kunne læres udenad“. Jeg ønsker, at dette Punktum fuldstændig udgaar. Jeg ser nok, at der ikke staa: „skulle“ læres udenad; men det, der staa, vil let virke altfor stærkt hen i den Retning, hvori der desværre har været virket i altfor lang Tid. Det Hele behøver ikke at staa der; Børnene kunne derfor alligevel lære dem udenad, saamange man vil. Dernæst er der 2 Punkter i § 21, som jeg ønsker at omtale. Det ene er angaaende Religionen. Jeg tror, at det er en fuldstændig Feiltagelse at anvende saa megen Tid som hidtil til den dogmatiske Undervisning. Jeg er vis paa, at de, der virkelig ville det religiøse Livs Bæret i Skolen, ville komme langt videre ved at benytte Bibelhistorien, uden at opføre en særskilt dogmatisk Undervisning, der kun kan gjøre Skade. Dernæst beklager jeg, at kvindeligt Haandarbejde er sat som et af de Fag, der muligvis kunde komme med. For mig staa det saaledes, at kvindeligt Haandarbejde og maasse Husflidsarbejde med, men navnlig Haandarbejde, har langt større Betydning for Samsundet end endogsaa Tegning. Jeg indrømmer, at det er deligt at kunne tegne, men først og fremmest bør man dog til den daglige, nødvendige Husgerning kunne bruge sine Hænder, og det kan man i de tarveligste Forhold gjøre uden Tegning. Det forekommer mig, at i den Henseende har den uformuende Del af Samsundet et meget berettiget Krav. Naar man veed, at Husmødre ofte skulle gaa paa Arbejde og derfor kun have meget lidt Tid til at tage sig af deres Børn i den Henseende, og heller ikke have Raad til at sætte dem i Haandgjerningsstoler, forekommer det mig, at Staten lige overfor disse absolut maa ordne Forholdet saaledes, at den tilbyder i den Henseende at komme Folk til Hjælp. Dette at være fra Barnsben vænnet til med Dygtighed at bruge sine Hænder til god og nyttig Gjerning, kan senere gennem-